

ארה"ב מנצחת במערכה בהורמוז, אך כל יום שעובר מרמז שהסלמה בדרך

written by אלי קלוטשטיין | 04.09.2026
פורסם במקור ראשון, בתאריך 4 בספטמבר, 2026.

טהרן ליקקה אתמול את פצעה וספרה את הרוגיה. באמצע השבוע, בתגובה לירי נוסף של משמרות המהפכה לעבר מכליות נפט במפרץ, יצא צבא ארה"ב למבצע הפצצות ברפובליקה האסלאמית, בעיקר באזורי החוף. תחילה ניסו האיראנים להמעיט בעוצמת הנזק ודיברו על נפגעים ספורים בלבד, אך אתמול נחשף שוב כי ממדי ההרס גדולים. מספר ההרוגים מתקרב לעשרים.

אבל אסור לזלזל באנשי משמרות המהפכה. אתמול לפנות בוקר החרידו אזעקות את כוויית והאמירויות, אחרי שטהרן תקפה בסיסים אמריקניים שם, לטענתה. המבצע הזה, דווקא לאחר לילה שבו ארה"ב לא תקפה בשטחי הרפובליקה האסלאמית, מעיד על הרצון לנקמה בעקבות ההרס במתקפות האמריקניות השבוע. מלבד התקיפה הזאת שיגרה איראן 13 טילים לעבר ירדן זמן קצר לאחר המתקפה, בלילה בין שלישי לרביעי.

עד כה טרם ידוע על נפגעים בקרב הכוחות האמריקניים השבוע, אך איראן איימה בשבועות האחרונים שחייל אמריקני יומת בתגובה לכל אחד מאנשי משמרות המהפכה שארה"ב תקטול. ייתכן שהמשך המתקפות הוא ניסיון לממש את המשוואה הזאת.

פיקוד המרכז של צבא ארה"ב, אגב, הודיע שיירט עשרה מהטילים ששוגרו לירדן, וכי שלושה מהם נפלו בשטחים פתוחים. אך צילומי לוויין שנפוצו אתמול ברשת רמזו כי מסלולי ההמראה והנחיתה בבסיסים האמריקניים נפגעו. קשה לאמת את אמינות הצילומים, אך לא תהיה זו הפעם הראשונה שטהרן הצליחה לפגוע בנכסי ארה"ב באזור, לאחר נקודות פגיעות ולחדור את ההגנות עליהן [?] כך שלא נופתע לשמוע שהאיראנים נחלו הצלחה מסוימת.

ההתלקחות הזאת, המוגבלת לעת עתה, התמקדה כמו בכל השבועות הקודמים במשיכת החבל בין איראן לארה"ב במצרי הורמוז. אולם ככל שעובר הזמן, נדמה שאפשר להכריז על מנצחת בתחרות. השבוע הצליחו האמריקנים, לטענתם, להעביר בלילה אחד [?] בחסות המתקפות על אזורי החוף [?] 40 מכליות, שנשאו כמעט 20 מיליון חביות נפט. הכמות הזאת שווה להיקף תעבורת הנפט במצרים לפני המלחמה, מה שאפשר להנהגה האמריקנית להכריז על ניצחון. רשת CNN אימתה את הטענה בעזרת מקורות בצבא ארה"ב, שאישרו את ההערכה הזאת.

הצלחה מרשימה בלילה אחד עדיין אינה השבת המצב לקדמותו, והממוצע היומי של חביות נפט שיוצאות מהמצרים עדיין נמוך משהיה לפני המלחמה. אך ככל שנוקפים הימים מתברר כי

האמריקנים אינם מכזבים, והם אכן מצליחים להוציא מהמפרץ מכליות, על אף כל המאמצים האיראניים.

סוכנות מודיעין ימי ומעקב אחר ספינות עדכנו השבוע את הערכותיהן ביחס להצלחה האמריקנית במבצע הגנבת המכליות, והודו כי הנתונים טובים משחשבו קודם לכן. חברת TankerTracker, למשל, ציינה כי הממוצע בחודש האחרון עלה ל-7.5 מיליון חביות נפט ביום שחלפו במצרים, וסוכנות המודיעין העסקי קפלר נקבה במספר גבוה אף יותר: 8.6 מיליון חביות ביום מאז החתימה על מזכר ההבנות במאי.

זה אומנם רחוק מהמספרים של 15-20 מיליון חביות שיצאו מאזור הורמוז לפני המלחמה, אך חלק גדול מהפערים נובע גם מהאופן שבו סופרים את היצוא, מדינות המוצא ועוד.

בינתיים, מכל מקום, האמריקנים ומדינות האזור עמלים על חלופות אחרות. נמלים בעומאן ובאמירויות עובדים שעות נוספות כדי להוציא נפט מאזור האוקיינוס ההודי, וגם הסעודים מייצאים דרך נמל ינבוע בים האדום. ביחד, לפי ספירת קפלר, הם מוציאים מהאזור כ-15 מיליון חביות נפט ביום. גם זה עדיין לא מגיע למספרים הקודמים, אבל זה נותן מענה הולך וגובר למצוקה העולמית.

להסתער על הכבלים

המאמץ האמריקני במצרי הורמוז עמד השבוע גם במרכז המתקפות של צבא ארה"ב באיראן. המטרות לא נבחרו באקראי, ולפי הפרסומים מטרת ההפצצות הייתה בעיקר לבלום את הניסיונות האיראניים לבנות מחדש את אמצעי המעקב ומערכות המכ"ם שלהם באזור המפרץ הפרסי.

בגל המתקפות הקודם הושמדו רבות מהמערכות האלה, שסייעו לאיראנים לזהות מכליות שחוצות את המצרים כשמכשירי האיתור שלהם כבויים. נטרולם אפשר לארה"ב להגביר את זרימת הנפט מחוץ למפרץ, והיא לא מעוניינת להניח לאיראנים לשבש שוב את כוונותיה.

המצב הזה מדגיש עוד יותר את התסכול בטהרן. מדברי בכירים איראנים גם השבוע ומנתוני חברות המודיעין העסקי עולה שוב שהם לא מצליחים לייצא כלל נפט דרך הים. היעדר ההכנסות והמצור מחריפים את המצב במשק המקומי, והריאל ירד שוב לשפל חדש ^[2] יותר מ-2.2 מיליון ריאל לדולר אחד.

אבל חמורה מכול היא ההפנמה האיראנית שמנופי הלחץ שלהם נשחקים. ככל שהאמריקנים מחזירים את ייצוא הנפט לרמתו המקורית, לא יהיה תמריץ למדינות העולם לדרוש מארה"ב לסיים את המלחמה. מנגד, דווקא האיראנים עצמם לא מצליחים לייצר הכנסות מהפקת הנפט.

מפלס הלחץ עשוי לעלות גם לנוכח קריאתו של הנשיא דונלד טראמפ השבוע לעם האיראני,

לראשונה זה חודשים, לצאת לרחובות להתקומם. נוספים לכך הדברים של מזכיר המדינה שלפיהם מזכר ההבנות באסלאמבאד מת, וגם ההדלפה שהנשיא טראמפ עצמו כבר לא מעוניין לחזור להסכם ברוח כזו, על כל הוויתורים שבו.

טהרן מאבדת את הישגיה לקראת השיבה האפשרית לשולחן המשא ומתן. לא עוזרים גם הדיווחים בתקשורת הבינלאומית על שיועצי הנשיא טראמפ מבקשים לשכנע אותו לעצור את ההסלמה "בינתיים", ושיש אפשרות שהמתקפות יחודשו כבר לאחר בחירות האמצע, בעוד חודשיים פחות יום.

אין פלא, לפיכך, שהשבוע נשמעו במשטר האייתוללות קריאות לנקוט טקטיקות חדשות, התקפיות יותר. הן באו לידי ביטוי באיום של סגן הנשיא האיראני, למשל, שקרא לאזרחי ארה"ב לאגור דלק ונפט, שכן טהרן תפגע קשות, לדבריו, בכלכלה האמריקנית. עורך העיתון השמרני "כיהאן", הנחשב למקורב למשמרות המהפכה, הציע לתקוף ישירות את כבלי התקשורת התתימיים במצרי הורמוז, שאחראים לנפח גדול מתעבורת האינטרנט העולמית [?] כטקטיקה חדשה שתפעיל לחץ על המערב.

אפשרות אחרת של איראן היא להתיר כל רסן, להשתולל על כל מדינות המזרח התיכון ולהצית מלחמה אזוטרית חדשה. הלחץ הגובר, מעריכים בישראל, דורש מאיתנו להיערך לאפשרות שטהרן תבקש לשגר טילים לעברנו.

שר הביטחון ישראל כ"ץ התייחס לכך אתמול, כשציין ש"יש סימנים" שאיראן עלולה להידחף לצעדי ייאוש, בין השאר גם בשל החשש מנפילת המשטר. הוא הזהיר את ההנהגה בטהרן כי תקיפה איראנית תשחרר את צה"ל מכל מגבלה, והבטיח שנתקוף את כל תשתיותיה של הרפובליקה האסלאמית, כולל מתקני אנרגיה, "ונחזיר את איראן לתקופת האבן והחושך".

המאחז האסטרטגי במוקד

החשש מהתלקחות מחודשת מול איראן העסיק אתמול את צה"ל גם ביחס לחזית אחרת [?] לבנון. סוכנות הידיעות רויטרס דיווחה אתמול כי הפעילות הישראלית בלבנון מעוררת לחץ באיראן, ושהאיראנים העבירו לארה"ב ולישראל, דרך עומאן, מסרים המזהירים כי מתקפה קרקעית של צה"ל על הרכס תביא לחידוש המלחמה ולירי טילים לצפון הארץ. לפי הדיווח, מקור הלחץ האיראני הוא הימצאות של קצינים איראנים במתחם, ובהם שני בכירים.

אולם אמש הודיע צה"ל שהסתיים טיהור התשתיות התת-קרקעיות של חיזבאללה ברכס עלי טאהר. חלק מהמחבלים חוסלו וחלק נמלטו מהמרחב, לפי הודעת הצבא, ולאחר השלמת נטרול התשתיות עצמן [?] בפיצוצים ובאטימות [?] "צה"ל ייערך בהגנה מחודשת בהתאם להערכת המצב". השבוע צולמו כלים הנדסיים כבדים ברכס, המעידים על הפעולות שמבצע צה"ל באזור.

בישראל, אגב, הכחישו את הימצאותם של בכירים איראנים בבונקר התת-קרקעי בעלי טאהר,

ובדיווחי החדשות בארץ נטען כי ייתכן שמקור הפרסום הזה בכלל בחיזבאללה עצמו, שחושש לאבד את המאחז האסטרטגי שלו בעלי טאהר ומעוניין לגרור לצידו את טהרן למלחמה בישראל וכך אולי למנוע את נפילתו בידי צה"ל.

פרסומים נוספים בארץ גרסו כי ההערכה במערכת הביטחון היא שטהרן ממילא לא תמהר להצטרף למערכה רק בשביל חיזבאללה, בין השאר בשל האפשרות לתגובה ישראלית עוצמתית. ייתכן שהפרסום על כיבוש הבונקר אתמול נועד לאותת לאיראנים כי הפרשה כבר נסגרה, ושאין טעם לצאת עליה למלחמה.

במקביל, חיזבאללה סופג תבוסות גם בזירות אחרות. המשא ומתן בין ישראל ללבנון ממשיך להתקדם, למורת רוחו של הארגון. עד כה טרם נקבע מועד חדש לשיחות בין הצדדים, אך אתמול ניאומה הממשלה בירושלים לשחרר ללבנון חמישה עצורים, שניים מהם אזרחים סורים. לפי הודעת משרד ראש הממשלה, המחווה נעשתה בתמורה לסיוע והמאמצים של ממשלת לבנון באיתור שרידיהם ובירור גורלם של ראשי הקהילה היהודית בלבנון בשנות השמונים, שנרצחו בידי ארגוני טרור במדינה.

ראש ממשלת לבנון נואף סלאם הודה לארה"ב, ולשגריר בביירות מישל עיסא בפרט, על התיווך בהשבת האסירים. הוא הדגיש שימשיך לפעול להחזיר עוד אסירים למדינה ולהסיג את צה"ל מכל שטחי לבנון.

בד בבד המשיכה ביירות להפעיל לחץ מדיני בכיוונים אחרים. השבוע יצא ליוון נשיא לבנון ג'וזף עאון, ונועד עם מקבילו באתונה שעות ספורות לאחר חתימת ההסכם הביטחוני ההיסטורי עם ישראל להקמת מערכת הגנה אווירית ביוון. עאון ביקש מממשלת יוון לסייע ללחוץ על ישראל ליישם את הסכם המסגרת ולסגת משטחי לבנון.

במרכז הדיונים של נציגי לבנון עם מדינות אירופה השבוע עמדה סוגיית הארכת המנדט של כוח יוניפי"ל במדינה. אחרי ההתנגדות האמריקנית להמשך פעילותו, נדמה שהדיון שנערך במועצת הביטחון נתן את האות הסופי לכך שהוא יפסיק לפעול בדרום לבנון בסוף השנה הקרובה.

רבות ממדינות אירופה התנדבו להחליף חיילים ולשלוח כוחות כדי למלא את מקומו, אף שישראל מטילה וטו על מעורבותן של מדינות שאינן ידידותיות, כגון ספרד או צרפת. איטליה מסתמנת לפי שעה כגורם מרכזי שעשוי להשתתף במאמץ הזה, אם אכן יקרום עור וגידים.

בביירות כמובן תומכים בהצבת כוחות רב-לאומיים חלופיים ליוניפי"ל, כולל גורמים כמו יושב ראש בית הנבחרים נביה ברי, מנהיג תנועת אמל השיעית. ברי מקורב לחיזבאללה ולאיראן, ומעוניין בנוכחות כוחות זרים שיחצצו בין השיעים לצה"ל.

אגב, עמדה אחרת שהשמיע השבוע הייתה כי יש להרחיב את אזורי הפיילוט בלבנון שבהם נמסרת האחריות הביטחונית לידי הצבא המקומי וצה"ל נסוג. קשה לומר שמדובר בהפתעה, שכן

העמדה הזאת דווקא מתכתבת היטב עם כוונותיו הגלויות והנסתרות של ברי לשקם את כוחה של העדה השיעית ושלוחיה החמושים במדינה. ישראל תנסה כמובן למנוע מצב כזה, ולוודא שכל כוח שיפעל בדרום לבנון לא יבלום אותה או יפריע לה להילחם בארגוני הטרור שמפעילה איראן במדינה.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.